

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Cotos Vladimir Xxxxx, născut la xxxxx, originar din r-nul Xxxxx s. Xxxxx, domiciliat în mun. Xxxxx str. Xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 05.01.2018-13.02.2018

2. instanța de apel: 14.03.2018-04.04.2018

3. instanța de recurs: 19.06.2018-11.07.2018

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți sediul central din 13 februarie 2018, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Cotos Vladimir Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, la 120 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Solicitarea procurorului privind încasarea de la Cotos V. a cheltuielilor judiciare în sumă de 2.100 lei a fost respinsă.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că Cotos Vladimir, într-un loc și timp nestabilit de către organul de urmărire penală a procurat un cartuș pe care îl păstra la domiciliul său. La data de 09.11.2017, în urma efectuării percheziției pe cauza penală nr. 2017041351 de către angajații de poliție din cadrul Inspectoratului de Poliție Bălți, pe adresa: mun. Xxxxx str. Xxxxx, la domiciliul lui Cotos Vladimir, a fost depistat în dulapul din coridor un obiect asemănător cu cartuș care a fost împachetat și sigilat cu sigila nr. 1770MAIRM.

Conform raportului de expertiză R-1673 din 23.11.2017, obiectul asemănător cu cartuș prezentat la examinare se referă la categoria munițiilor letale, este cartuș cu glonte cu miez din metal moale, cu lovitură centrală, calibrul 9x18 (Macarov) confecționat industrial în orașul Iuriuzani USSR în anul 1976. Aceste tipuri de cartușe sunt destinate pentru efectuarea de trageri din pistoalele cu țeavă ghintuită,

calibrul 9 mm, de tip Macarov (PM) pistoalele automate de tip Stecikin (APS), PA-63, P-64, Rk-59, baikal-442, cz-83. Cartușul este util pentru trageri.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni a lui Cotos V. au fost calificate, de drept, în baza art. 290 alin. (1) Cod penal – păstrarea ilegală a munițiilor fără autorizarea corespunzătoare.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie și încasat de la inculpat suma de 2.100 lei, în rest sentința să fie menținută.

În motivarea apelului a invocat:

- din materialele cauzei penale s-a constatat cheltuieli judiciare în mărime de 2.100 lei, rezultate din efectuarea expertizei R – 1673 din 23.11.2017;

- conform art. 227-229 Cod de procedură penală, cheltuielile de judecată cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar plata acestora sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului (art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală). Astfel, legea permite ca cheltuielile judiciare să fie suportate de condamnați, însă instanța de judecată neîntemeiat a respins încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, în cazul dat suma de 2.100 lei – costul raportului de expertiză, iar ținând cont de personalitatea inculpatului cheltuielile judiciare puteau fi puse pe seama acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat, că apelantul critică hotărârea primei instanțe în latura civilă a acesteia, prin care s-a respins solicitarea înaintată de acuzatorul de stat cu privire la încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 2.100 lei. În privința acestor alegații, verificând materialele dosarului în raport cu argumentele din cererea de apel, instanța de apel a conchis, că acestea sunt neîntemeiate.

Instanța de apel a menționat, că argumentele invocate de către procurorul-apelant în susținerea solicitării înaintate sunt neîntemeiate, deoarece art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală prevede, că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

La caz s-au suportat cheltuieli judiciare în sumă de 2.100 lei pentru efectuarea expertizei judiciare, concluziile căreia sunt expuse în raportul de expertiză R-1673 din 23.11.2017, aceasta fiind dispusă în vederea examinării obiectului asemănător cu un cartuș, ridicat de la domiciliul lui Cotos Vladimir în cadrul percheziției petrecute la data de 09.11.2017 și stabilirii dacă acest obiect se referă la categoria munițiilor. Respectiva expertiză fiind ordonată de către organul de urmărire penală, acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În același context, Colegiul consideră relevante prevederile art. 75 alin. (3) al Legii nr. 68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului

judiciar, potrivit căroră, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Învederând și prevederile art. 142 Cod de procedură penală, în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către procuror din oficiu, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Dat fiind faptul, că în speță, efectuarea expertizei nu a fost dispusă la cererea și inițiativa părții apărării, după cum se specifică în art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, dar a fost dispusă din oficiu de către organul de urmărire penală în vederea examinării obiectului asemănător cu un cartuș, ridicat de la domiciliul lui Cotos V., în cadrul percheziției petrecute la data de 09.11.2017 și stabilirii dacă acest obiect se referă la categoria munițiilor, ce la rândul său a determinat încadrarea juridică a faptei comise de inculpat, acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii - pusă în sarcina părții acuzării, instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea procurorului expusă în apel.

Prin urmare, instanța de apel a conchis, că prima instanță corect a ajuns la concluzia, de a respinge cererea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a sumei de 2.100 lei, ce constituie cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare, din care motiv apelul procurorului urmează a fi respins.

Totodată, instanța de apel a considerat, că neindicarea în dispozitivul sentinței a soluției privind respingerea solicitării procurorului în partea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, nu condiționează casarea sentinței, odată ce respectiva chestiune a fost eficient motivată și argumentată în partea descriptivă a acesteia.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului invocă:

- este neargumentată poziția instanței de apel privind excluderea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare, ținând cont de faptul că cheltuielile respective au fost suportate de către stat în legătură cu efectuarea expertizei R – 1673 din 23.11.2017, cheltuielile ce nu ar fi fost suportate în caz că inculpatul nu ar fi comis infracțiunea imputată, pe care a recunoscut-o pe deplin;

- prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 316 din 22.12.2017, a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, respectiv se conchide că cheltuielile judiciare care au fost suportate de stat în prezenta speță, urmează a fi încasate de la inculpat, care și-a recunoscut pe deplin vina în comiterea infracțiunii imputate;

- este nefondată poziția instanței de apel referitor la neindicarea în dispozitivul sentinței a soluției privind respingerea solicitării procurorului de încasare din contul

inculpatului a cheltuielilor judiciare, precum că nu condiționează casarea sentinței, odată ce respectiva chestiune a fost eficient motivată și argumentată în partea descriptivă a sentinței. Însă, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, una din chestiunile ce urmează a fi soluționate de către instanța de judecată la adoptarea sentinței este, cine și în ce proporții este obligat să plătească cheltuielile judiciare. Mai mult, art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală prevede expres, că dispozitivul sentinței de condamnare, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă, dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, fapt omis de către prima instanță.

În drept, procurorul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă temeieri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei sau când argumentele formulate de recurent nu au un fundament juridic.

Potrivit textului recursului declarat de către procuror, acesta invocă de drept temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din textul recursului, Colegiul atestă, că autorul în esență critică hotărârile instanțelor de fond adoptate în partea cheltuielilor judiciare, prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de a încasa aceste cheltuieli pentru efectuarea expertizei balistice din contul inculpatului.

Așadar, în privința acestor alegații se constată, că au constituit obiect de discuție în instanța de apel și asupra cărora această instanță s-a expus întemeiat și nu există raționamente ca instanța de recurs să se îndepărteze de la concluziile efectuate de instanța ierarhic inferioară.

În cauza deferită judecării, recurentul solicită invocând prevederile art. 227 și 229 alin. (1) Cod de procedură penală, încasarea cheltuielilor suportate pentru

efectuarea expertizei balistice nr. 34/12/2-R-1673 din 23 noiembrie 2017 în sumă de 2.100 lei, motivând că legea prevede ca condamnatul să suporte cheltuielile judiciare.

La cele invocate supra, instanța de recurs menționează, că aceste argumente ale recurentului sunt neîntemeiate, deoarece dispoziția art. 143 Cod de procedură penală prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în norma dată, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

Reieșind din dispoziția alin. (1) art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Totodată, instanța de recurs relevă dispoziția alin. (2) art. 229 potrivit căreia, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare... Prin urmare, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli.

Relevante în acest sens, sunt și dispozițiile art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din materialele dosarului se atestă că, expertiza balistică din 23.11.2017, a fost ordonată de OUP al SUP a IP Bălți, Moroșan E., în vederea constatării circumstanțelor legate de comiterea infracțiunii imputate inculpatului, Cotos V. (a se vedea f.d. 14)

În această ordine de idei, Colegiul evidențiază, că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat asupra faptului că, plata pentru efectuarea expertizei judiciare, în cauza deferită judecării, în sumă de 2.100 lei, urmează a fi suportată din contul bugetului de stat, dar nu a inculpatului, după cum pretinde procurorul.

Subsidiar se remarcă, că potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, ceea ce denotă faptul că, legea nu stabilește în exclusivitate că, plata cheltuielilor este suportată doar de inculpat.

Mai mult ca atât, deși procurorul a evidențiat în cererea de recurs despre aceea că, au fost operate modificări în art. 143 Cod de procedură penală, fiind abrogat alin. (2) al acestui articol, însă faptul dat nicidecum nu presupune că, cheltuielile judiciare suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi încasate din contul inculpatului, întrucât o atare prevedere legală expresă, în legea procesual-

penală lipsește.

Având ca reper cele expuse, se conchide că cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei nominalizate, urmează a fi acoperite de bugetul de stat, respectiv acestea nu pot face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu a fost solicitantul sau ordonatorul unei atare acțiuni procesuale.

Totodată, Colegiul penal apreciază nefondate criticele procurorului în ce privește neindicarea omisă de prima instanță în dispozitivul sentinței referitor la repartizarea cheltuielilor judiciare, deoarece instanța de apel a oferit răspuns la aceste alegații și justificat a statuat, că acest fapt nu este suficient pentru a casa și răsturna o hotărâre judecătorească, ținând cont de faptul că în partea motivată a sentinței, instanța de judecată și-a argumentat considerentele față de invocarea procurorului de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că prima instanță a respins solicitarea părții acuzării de a încasa cheltuielile judiciare de la inculpat, însă prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală sunt obligatorii în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite pretențiile de încasare a cheltuielilor de judecată, ceea ce nu a avut loc în prezenta speță, respectiv în cazul dat omisiunea semnalată de recurent nu este una semnificativă, pentru a constitui temei de casare a sentinței.

În aceste condiții, Colegiul penal, consideră că nu este incident în speță cazul de casare invocat de către recurent, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs, în sensul casării deciziei contestate, în partea dispoziției referitoare la cheltuielile judiciare.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează, că argumentele invocate de recurent sânt nefondate, ceea ce impune concluzia privind inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Cotos Vladimir Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 18 iulie 2018.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie